

Ogólne Wprowadzenie zostało pomyślane jako pomoc metodyczna dla współpracowników Instytutu Peszitty i jest aktualne do dzisiaj, gdyż nie wszystkie księgi ST zostały krytycznie wydane w syryjskiej wersji Peszitty. Ogólne Wprowadzenie podaje zasady obowiązujące przy publikowaniu tekstu Peszitty i składa się z pięciu paragrafów.

W paragrafie pierwszym dowiadujemy się, że tekstem podstawowym bazą będzie rękopis 7a1 = Milan Ambrosian Library, MS B 21 Inferiore fotolitograficznie reprodukowany przez A. M. Cerianiego (*Translatio Syro Pescitto Veteris Testamenti ex codice Ambrosiano sec. fere VI, photolithographice edita*, Mediolani 1876—1881). W przypadku wątpliwości rękopis powinien być osobiście zbadany. Dla ksiąg, które nie znajdują się w rękopisie 7a1 będzie się używać znanego najstarszego rękopisu. Np. dla Pieśni nad Pieśniami 9t3 = Londyn, British Museum, Addit. MS 17. 109: dla księgi Tobiasza — 8f1 = Wadi Natrum, Dair as-Suryan, Syr MS 27.

Paragraf drugi omawia pierwszy aparat krytyczny, który będzie obejmował lekcję tekstu bazy, spis tych słów lub części tekstu bazy, który częściowo lub z trudem można czytać, słowa wymazane lub które nie mogą być rekonstruowane, oraz liczne poprawki rękopisu czy to przez oryginalnego skrybę dokonywane czy późniejszą ręką.

Paragraf trzeci dotyczy not między górnym a dolnym aparatem krytycznym, które będą zawierały informacje dotyczące spisu lekcji z lekcjonarzy oraz większych uszkodzeń tekstów.

Czwarty paragraf przedstawia tzw. drugi aparat krytyczny zawierający 17 reguł. Między innymi musi podać różnego rodzaju warianty tekstu ze wszystkich rękopisów studiowanych. Mogą to być warianty ortograficzne, gramatyczne, synonimiczne. Do paragrafu dodany jest apendyks zawierający Index Orthographicus. Ostatni paragraf piąty zawiera sigła i wykaz skrótów, które mogą być używane, we wszystkich księgach Peszitty.

Omawiany wstęp ogólny ma znaczenie praktyczne i służy nadal dla wydawców ksiąg biblijnych jako niezbędna pomoc przy opracowywaniu syryjskiego tekstu Peszitty ST.

Kraków

KS. JERZY WOŹNIAK CM

KS. ROMAN BARTNICKI, *Uczeń Jezusa jako głosiciel Ewangelii, tradycja i redakcja Mt 9, 35—11, 1*, Warszawa 1985 ATK, str. 283

Autor omawianej monografii, obecnie docent i wykładowca egzegezy Nowego Testamentu w ATK, od wielu lat zajmuje się problematyką Nowego Testamentu. Szczególnie poświęcił się badaniom nad ewangeliami synoptycznymi, których owocem jest niniejsza praca. Głównym celem Autora w tej pracy jest wykazać na przykładzie interesującego go tekstu Mt 9, 35—11, 1, kim właściwie jest i kim powinien być autentyczny uczeń Chrystusa, powiedzmy dokładniej apostoł powołany do głoszenia ewangelii i przepowiadania Królestwa Bożego na ziemi.

Praca ks. R. Bartnickiego składa się z 8 rozdziałów, z których dwa pierwsze można uznać za wprowadzenie w temat, zaś sześć pozostałych to już szczegółowe analizy samej treści interesującej go mowy Mateusza. Chociaż dwa pierwsze rozdziały zajmują się stanem badań nad strukturą ewangelii według Mateusza oraz prezentują nam wprowadzenie do samej mowy (Mt 9, 35—10, 5), to jednak należy je uznać za bardzo potrzebne, gdyż bez nich nie zrozumielibyśmy dalszych wywodów Autora, przedstawiających szczegółowo obowiązki, cele i zadania tych wszystkich, którzy otrzymali powołanie i mają zaszczepić w swoim życiu posłannictwo w imieniu Chrystusa. Autorowi należy się wdzięczność za to, że zadał sobie wiele trudu, by przez analizę interesującego go tekstu dojść ostatecznie

do postawienia wniosku, co w tej mowie pochodzi z tradycji, to jest od pierwszego Mateusza, a co jest dziełem późniejszych redaktorów i pochodzi z nauczania pierwotnej gminy chrześcijańskiej. Ten problem jest niezwykle ważny, jeśli chodzi o ustalenie tzw. logiów Chrystusa, czyli autentycznych słów Boskiego Mistrza.

Układ pracy ks. Bartnickiego jest bardzo przejrzysty, zarówno pod względem merytorycznym jak i metodycznym. Każdy rozdział składa się z dwóch części: część pierwsza omawia analizę literacką, w której Autor zastanawia się nad tym, co pochodzi od Mateusza, a co jest późniejszym redaktorskim dodatkiem, zaś część druga prezentuje idee teologiczne interesującej Autora perykopy. W tej drugiej części Autor rozróżnia między tym, co pochodzi od prawdziwego Mateusza, a co jest późniejszym dodatkiem, jak to sam określa, tzw. „redakcji Mateuszowej”. Bardzo cenne są uwagi kończące każdy rozdział zatytułowane: „podsumowanie”.

Jaka jest główna teza pracy ks. R. Bartnickiego? Wydaje się, że Autorowi chodziło przede wszystkim o to, by znaleźć i jednoznacznie określić rolę ucznia Chrystusowego, któremu przyjdzie działać w różnych sytuacjach życiowych, pracując dla dobra i rozwoju Królestwa Bożego, które jak Autor stwierdza „było centralnym tematem nauczania Jezusa” (s. 62).

Bardzo słusznie podkreśla ks. Bartnicki, że uczeń Jezusa, mówmy dokładniej apostoł pracujący dla Jezusa, musi być przygotowany na wszystko a więc nie tylko na życiowe trudności wynikające z istoty jego misji (por. Mt 10, 16—23), ale przede wszystkim na wspólnotę losu Jezusa ze swoim losem (s. 181). Ten wniosek wyraża Autor w słowach: „uczeń nie przewyższa swojego nauczyciela i Pana Jezusa, ale powinien dążyć do tego, by dorównać Jezusowi” (s. 181). Musi zatem odważnie wyznawać Jezusa, co wynika jednoznacznie z interpretacji Mt 10, 26—33. Wyznawanie Jezusa wydaje się, jak stwierdza Autor jest jednoznaczne z wezwaniem do poświęcenia swego życia Jezusowi (por. Mt 10, 34—11, 1). Słuszna interpretacja tej części mowy pozwala Autorowi na wyciągnięcie szeregu przekonywujących czytelnika wniosków, z którymi Autor zaznajamia nas na stronach 238 n. Krótko, Autor stwierdza, że „trzeba być uczniem, który jest godny Jezusa” (s. 238). Takie stwierdzenie wskazuje na potrzebę pełnego zaangażowania się ucznia w sprawy, które zostały mu zlecone do wykonania.

Jest rzeczą charakterystyczną, że ks. Bartnicki mówiąc o takich czy innych zadaniach i obowiązkach uczniów Jezusa, każde swoje stwierdzenie opiera na mocnych podstawach tekstowych, szukając dla nich pełnego uzasadnienia w tradycji, stwierdzając przez to, że mają one swoje źródło w wypowiedziach samego Jezusa, czyli należą do Jego logiów. Prawdziwość ich zatem nie ulega żadnej wątpliwości.

Na zakończenie swej pracy Autor słusznie stwierdza, że „nie było dotąd dzieła, które poświęcone byłoby historii redakcji Mt 10... i ukazywałoby idee teologiczne zawarte w tradycji oraz pochodzące od redaktora ewangelii” (s. 252). Jego dzieło jest zatem pierwszym tego typu dziełem. Choć Autor opiera się w swej pracy na bogatej literaturze przedmiotu, to jednak należy stwierdzić, że nie ulega żadnym sugestiom nawet wielkim na tym polu autorytetom. Jest samodzielny, a zatem oryginalny i pionierski.

W oparciu o bardzo sumienny warsztat naukowy i znajomość problematyki nie prezentuje nam jakiegś zawilej i trudnej do zrozumienia pracy, ale jest bardzo praktyczny, nowoczesny i współczesny. Z pracy jego mogą skorzystać nie tylko studenci teologii, ale także i duszpasterze i ci wszyscy, którzy w różny sposób pragną dziś być autentycznymi uczniami Jezusa.